

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3252/2020. (VII. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Veszprémi Törvényszék 2.Bpkf.168/2019/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben kérte a Veszprémi Törvényszék 2.Bpkf.168/2019/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. A megelőző bírósági eljárásban megállapított tényállás szerint az indítványozó 2017. október 17-én kelt beadványában feljelentést tett a Veszprémi Nyomozó Ügyészségen ismeretlen tettes ellen. A feljelentés szerint az indítványozó 2017 nyarán ingatlanárverésen vásárolt egy lakóingatlant, és ezen ingatlan ivóvízellátásáért felelős cég a közfeladati ellátási kötelezettsége körében közvetlenül veszélyeztette az ingatlan biztonságos ivóvíz ellátást.
- [3] A Veszprémi Járási és Nyomozó Ügyészség a B.3829/2017/1-1. számú – 2017. október 24-én kelt – határozatában a közfeladati helyzettel visszaélés büntette és más bűncselekmény miatt tett feljelentést elutasította, mivel megállapította, hogy hiányzik a bűncselekmény gyanúja.
- [4] Az indítványozó a feljelentést elutasító határozat ellen panaszt jelentett be, amelyet a Veszprém Megyei Főügyészség az Nf.389/2018/2-I. számú – 2018. június 19-én kelt – határozatával részben mint alaptalant, részben mint nem jogosulttól származót elutasított. Egyúttal a Veszprémi Járási és Nyomozó Ügyészség határozatát annyiban megváltoztatta, hogy a feljelentést egy rendbeli, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 306. § a) pontjába ütköző közfeladati helyzettel visszaélés büntette, valamint egy rendbeli, a Btk. 165. § (1) bekezdésébe ütköző foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége miatt utasította el bűncselekmény hiányában. A főügyészség megállapította, hogy a panaszjog az indítványozót mint feljelentőt kizárólag a foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége tekintetében illeti meg, és felhívta az indítványozó figyelmét, hogy kizárólag a foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége miatt léphet fel pótmagánvádlóként.
- [5] Az indítványozó vádindítványt nyújtott be a Veszprémi Járásbíróságra, amelyben a R. F. vádlottat egy rendbeli, a Btk. 306. §-ába ütköző folytatólagosan elkövetett közfeladati helyzettel visszaélés büntetével, egy rendbeli, a Btk. 165. § (1) bekezdésébe ütköző folytatólagosan elkövetett foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségével, valamint egy rendbeli, a Btk. 195. §-ába ütköző folytatólagosan elkövetett kényszerítés büntetével vádolta.
- [6] A Veszprémi Járásbíróság a 11.B.1339/2018/3. számú végzésében megállapította illetékessége hiányát, és az ügyet áttette az Ajkai Járásbíróságra (a továbbiakban: elsőfokú bíróság).
- [7] Az elsőfokú bíróság az 5.B.359/2018/2. számú – 2019. január 11-én kelt – végzésével az R. F. vádlottal szemben az indítványozó által foglalkoztatás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége és más bűncselekmények miatt benyújtott vádindítványt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 794. § (1) bekezdés b) és c) pontja alapján elutasította. Az elsőfokú bíróság utalt a Be. 788. § (1) bekezdésére, amelynek értelmében a pótmagánvádas eljárásban a sértett jogi képviselése kötelező. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a vádindítványhoz csatolt meghatalmazásból, amelyet az indítványozó a saját ügyvédi irodájának adott, nem derül ki, hogy ki látja el a jogi képviselést, és hiányzik a jogi képviselő aláírása is.
- [8] A Veszprémi Törvényszék (a továbbiakban: másodfokú bíróság) a 2.Bpkf.168/2019/8. számú – 2019. május 4-én kelt – végzésével az elsőfokú bíróság végzését helyben hagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a Be. 794. § (1) bekezdés b) és c) pontjaiban foglalt okokból a törvénynek megfelelően utasította el a pótmagán-

vádlóként fellépő sértett vádindítványát. Indokolásában utalt arra, hogy mivel a jelen ügy a Be. hatálybalépésekor még nem volt folyamatban, ezért nem alkalmazható a Be. 876. § (5) bekezdése, amely szerint a Be. hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárásban a pótmagánvádló eljárhat jogi képviselő nélkül is, ha a természetes személy pótmagánvádló jogi szakvizsgálóval rendelkezik.

- [9] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés sérti az Alaptörvény Q) cikk (2)–(3) bekezdését, T) cikk (1) bekezdését, VI. cikk (1) bekezdését, XIII. cikk (1) bekezdését, XV. cikk (1)–(2) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését. Hivatkozott továbbá az Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban: EJEE) 6. cikkének és 13. cikkének a sérelmére is.
- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panaszának kiegészítése körében kérte továbbá azt is, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 46. § (3) bekezdése alapján állapítsa meg a „Be. rendelkezéseiben rögzített kötelező jogi képviselő megvalósulásának módozatait a kötelező jogi képviselő céljával, a pótmagánvádlói jogosítvány tényleges érvényesüléséhez való jog alkotmányos garanciarendszerével együttesen”.
- [11] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [12] 2.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek csak részben tesz eleget.
- [13] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének, XIII. cikk (1) bekezdésének és a XXIV. cikk (1) bekezdésének a megsértését pusztán állította, azonban a panasz nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}. Az elégtelen indokolás miatt akadálya az érdemi elbírálásnak az is, ha a támadott bírói döntés, illetve jogszabály és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés, vagy az alkotmányjogi értelemben nem releváns {3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [14] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek is csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítványozó vonatkozásában nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény Q) cikke és T) cikke.
- [15] 2.3. Az Abtv. 27. §-án alapuló indítványnak – az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének f) pontja szerint – kifejezett kérelmet kell tartalmaznia a támadott bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára. Az indítványozó alkotmányjogi panaszának kiegészítése körében a támadott bírói döntés megsemmisítése mellett kérte azt is, hogy az Alkotmánybíróság a Be. érintett rendelkezései vonatkozásában állapítson meg alkotmányos követelményt.
- [16] Az Abtv. 46. § (3) bekezdése az alkotmányos követelmény megállapítását az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során alkalmazható jogkövetkezményként szabályozza. Ebből következik, hogy ezen jogkövetkezmény alkalmazására irányuló indítvány előterjesztésére nincs jogszabályi lehetőség. Az indítványozó ezért ilyen tartalmú indítvány előterjesztésére nem jogosult.
- [17] 2.4. Nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt követelményeknek az EJEE 6. cikkének és 13. cikkének a sérelmére történő hivatkozás sem, figyelemmel arra is, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszban csupán az ítéletek Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálata kérhető. A bírói döntések nemzetközi egyezménybe ütközésének vizsgálatára az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikke és az Abtv. alapján nincs hatásköre {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [125]}.

- [18] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]].
- [19] A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [20] A jelen ügyben az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének az állított sérelmén keresztül azt kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok tévesen értelmezték a Be.-nek az ügyben alkalmazott rendelkezéseit [különösen: Be. 794. § (1) bekezdés, 876. § (5) bekezdés]. Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok a téves jogalkalmazásuk folytán nem indították meg a vádindítványa alapján a büntetőeljárást.
- [21] Az Alkotmánybíróság már előjáróban kiemeli, hogy következetes gyakorlata szerint az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3065/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]].
- [22] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza azt is, hogy önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére [3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]]. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” [3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]]
- [23] 3.1. Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésének sérelmével összefüggésben kifejtette, hogy álláspontja szerint hátrányos az a megkülönböztetés, amely különbséget tesz a jogi szakvizsgálóval rendelkezők jogi csoportján belül. Utalt arra is, hogy 2018. július 1-je előtt „a pótmagánvádlói fellépés biztosított, a jogi szakvizsgálóval rendelkező pótmagánvádló eljárása kétségbe nem volt vonható”.
- [24] Az indítványozó érvelésére figyelemmel az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában a hatályos szabályozás alaptörvény-ellenességére nem hivatkozott, kizárólag az eljáró bíróságok jogértelmezését támadta. Az eljáró bíróságok pedig döntésükben rámutattak arra, hogy a 2018. július 1-jén hatályba lépett hatályos Be. nem tartalmazza a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 56. § (4) bekezdésének azt a rendelkezését, amely szerint, ha a természetes személy sértett pótmagánvádló jogi szakvizsgálóval rendelkezik, nem kötelező az ügyvédi képviselése. A másodfokú bíróság megállapította azt is, hogy a Be. 876. § (5) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezés alkalmazásának a jelen ügyben nincs helye, mert az indítványozó a Be. hatálybalépését követően nyújtotta be a vádindítványt.
- [25] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XV. cikkével összefüggésben rámutat, hogy következetes gyakorlata szerint önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok jogértelmezésével, a hátrányos megkülönböztetés sérelmének lehetőségét nem alapozza meg [lásd például: 3095/2016. (V. 12.) AB végzés, Indokolás [11]–[12]]. Az Alkotmánybíróság a bírói jogértelmezést kizárólag akkor vizsgálhatja, ha a jogértelmezésnek van alapjogi (Alaptörvényben biztosított jogi) vonatkozása.
- [26] Az indítvány ezért az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem veti fel a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [27] 3.2. Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok téves döntésük folytán nem teljesítették igazságszolgáltatási tevékenységüket, és ezért megsértették az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésén alapuló bírósághoz fordulás jogát.
- [28] Az Alkotmánybíróság a fentiekben hivatkozott következetes gyakorlata szerint tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelmével összefüggésben sem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt tények,

- bizonyítékok és szakjogi érvek megalapozottak-e {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3198/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [29] A jelen ügyben az eljáró bíróságok egyezően állapították meg, hogy az indítványozó által csatolt meghatalmazást jogi képviselő nem írta alá, és a meghatalmazás alapján nem állapítható meg, hogy az indítványozó jogi képviselőt ki látja el. Erre tekintettel az indítványozó nem tett eleget a Be. 794. § (1) bekezdés *b*) pontjában foglalt törvényi feltételnek.
- [30] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszban a tisztességes eljárás követelményeinek sérelmeként előadott kifogások nem vetnek fel olyan alaptörvény-ellenességi kételyt, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést.
- [31] 3.3. Az indítványozó a jogorvoslathoz való jog állított sérelme körében előadta, hogy a pótmagánvádas eljárásban előírt kötelező jogi képviselőhöz kapcsolódó, a jelen ügyben kifogásolt bírósági döntésben kifejtett jogértelmezés közvetlenül befolyásolja (akadályozza) a jogorvoslathoz való jog hatékony és tényleges érvényesülését.
- [32] Az indítványozó érvelésére figyelemmel az Alkotmánybíróság ismételten rámutat, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában a hatályos szabályozás alaptörvény-ellenességére nem hivatkozott, kizárólag az eljáró bíróságok döntését támadta.
- [33] Az indítványozó a jogorvoslathoz való jog állított sérelmén keresztül is lényegében a számára kedvezőtlen bírói döntés tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját adta, de az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéséhez nem kapcsolt relevánsnak tekinthető és érdemi vizsgálatra alkalmas alkotmányjogi érvelést. Az indítvány azt célozza, hogy az eljáró bíróságok által eldöntött tény- és jogkérdéseket az Alkotmánybíróság vizsgálja felül, és a bíróságok álláspontjától eltérően értékelje {3172/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [20]; 3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [34] Az alkotmányjogi panaszban a jogorvoslathoz való jog sérelmeként előadott kifogások ezért nem vetnek fel olyan alaptörvény-ellenességi kételyt, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést alapozna meg.
- [35] 4. A fentiek szerint tehát az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjában írt törvényi feltételeknek, a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*), *e*) és *f*) pontjába foglalt követelményeinek, valamint az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Ezért az indítványt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*), *f*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1371/2019.

